

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้ได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเป้าหมายและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ คนไทยในอนาคตต้องมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดีมีคุณภาพ เข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2551, หน้า 39) การศึกษาสามารถลดช่องว่างของบุคคลในสังคมได้ การขจัดหรือลดช่องว่างสังคมนี้จะต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเทียบเคียงกับ โรงเรียนชั้นนำที่เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 18) ปัจจุบันยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การจัดการศึกษาที่รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวนั้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้ เพราะระบบการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียวทำให้การดำเนินงานล่าช้าซึ่งปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา นอกจากนั้นยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น ให้มีการจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย ขยายขอบเขตผู้รับผิดชอบให้กว้างกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ภักดี รักความดี, 2546, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 25) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรได้นำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนนท์, 2546, หน้า 3) ซึ่งโรงเรียนจัดเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ กระบวนการในการนำปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการมาพัฒนาโรงเรียน การดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยให้บุคลากรของโรงเรียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนตั้งแต่การวางแผนงาน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผลงาน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีการกระจายอำนาจ แบ่งหน้าที่และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารงานโรงเรียนซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอจากผู้ร่วมงาน ได้แก่ คณะครูในโรงเรียน (จรินทร์ ถาวรสิน, 2550, หน้า 1) ในสังคมประชาธิปไตยผู้บริหารจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานเป็นหมู่คณะ ผู้ร่วมงานจะเอาตัวเข้าไปผูกพันกับหน่วยงานก็ต่อเมื่อเขามีความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหน่วยงานนั้น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้สมาชิกมีความผูกพันกับหน่วยงาน การปฏิบัติงานให้ได้ผลดีที่สุด คือ การพิจารณาให้ทราบว่าผู้ใดบ้างมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น (Simon, 1976, p. 19)

โรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาคาร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม ขริยธรรมระดับประเทศ ประจำปีการศึกษา 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับธนาคารออมสิน โรงเรียนนี้มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พัฒนาสมรรถภาพด้านการเขียน อ่าน ฟัง พูด คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่เป็นระบบด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดี เก่ง มีความสุขและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (โรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาคาร”, 2552, หน้า 7) แต่จากผลการดำเนินงานของโรงเรียนในรอบปีการศึกษา 2552 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย ต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย เป็นส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางถึงยากจน มีการต้องรับผิดชอบมาก ทำให้บางครั้งการขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการเชิญประชุม ปรึกษาหารือในวันราชการจึงให้ความร่วมมือน้อย (โรงเรียน

บ้านบึง “มนูญวิทยาการ”, 2552, หน้า 4) อีกทั้งอำนาจในการตัดสินใจของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานตามโครงสร้างองค์กร เช่น การมอบหมายภาระงานที่รับผิดชอบไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนยังไม่ต่อเนื่อง ผู้ปกครองได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นปัจจุบัน จึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป สำหรับเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ สร้างความร่วมมือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

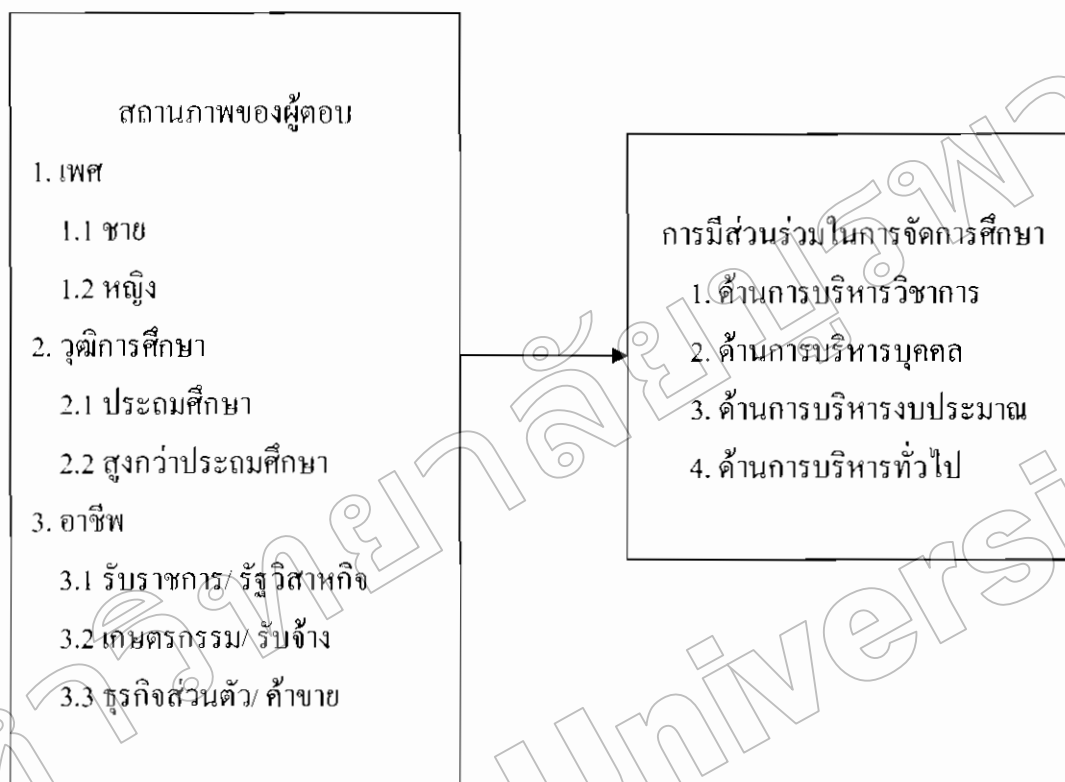
การศึกษาครั้งนี้ว่าครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดการจัดการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีโครงสร้างงาน 4 ด้าน ตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546. หน้า 32)

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารบุคคล
3. ด้านการบริหารงบประมาณ
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ เป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาคาร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาคาร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารบุคคล
- 1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2553 ทั้งหมด จำนวน 626 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2553 ใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Random Simple Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 238 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.2.1 ประถมศึกษา

3.1.2.2 สูงกว่าประถมศึกษา

3.1.3 อาชีพ จำแนกเป็น

3.1.3.1 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

3.1.3.2 เกษตรกรรม/ รับจ้าง

3.1.3.3 ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใน 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

3.2.2 ด้านการบริหารบุคคล

3.2.3 ด้านการบริหารงบประมาณ

3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป โดยที่กลุ่มผู้มีส่วนร่วม จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมในโรงเรียนในเรื่องการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การแก้ปัญหา การประเมินผล การพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง การเสียสละทรัพยากร แรงงาน เวลา การร่วมปฏิบัติงานใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการและการส่งเสริมสนับสนุน งานวิชาการ

1.2 ด้านการบริหารบุคคล หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวินัย และการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการจัดทำและเสนอ ของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ การคุมค่าใช้จ่ายเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดตลอดจนดูแลความสะอาดต่าง ๆ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยี สารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแล อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและ ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานทางการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงานราชการและงานบริการสาธารณะ

2. การจัดการศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษา ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดทำเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้บุคคล ไปสู่ศักยภาพสูงสุดของคน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม มีชีวิตใน โรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข

3. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้รับผิดชอบในการ อุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน ให้ได้รับการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2553

4. เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

5. วุฒิการศึกษา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดที่ผู้ปกครองนักเรียนสำเร็จการศึกษา ได้แก่

5.1 ประถมศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่จบหลักสูตร การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (หลักสูตร พ.ศ. 2503) หรือชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 (หลักสูตร พ.ศ. 2521)

5.2 สูงกว่าประถมศึกษา หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่จบ หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) อนุปริญญา ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ปกครองที่ผู้ปกครองปฏิบัติเพื่อให้เกิดรายได้หลักในการ เลี้ยงชีพ ได้แก่

6.1 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพที่เป็น คนทำงานให้กับรัฐบาลหรือองค์กรรัฐบาล กึ่งเอกชน ซึ่งมีหลากหลายอาชีพ เช่น ครู ทหาร ตำรวจ แพทย์ พยาบาล การไฟฟ้า การประปา เป็นต้น

6.2 เกษตรกรรม/ รับจ้าง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพปลูกอ้อย ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวโพด หรือผู้ปกครองที่เป็นลูกจ้างตามไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ไร่สับปะรด และเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

6.3 ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย หมายถึง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของชำ ร้านเกม ร้านขายของที่ระลึก อยู่ซ่อมรถ แม่ค้า เป็นต้น

7. โรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” หมายถึง โรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้นักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6